

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурс за академичната длъжност „доцент“,
обявен от Икономически университет - Варна**

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д-р Марияна Божинова, катедра „Икономика и управление на туризма“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов, научна специалност "Икономика и управление /Търговия/".

Основание за изготвяне на рецензията: Заповед на Ректора на Икономически университет - Варна, № РД 06-1852/05.07.2017 г. и Решение на заседание на Научното жури от 20.07.2017 г.

2. Данни за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра "Туризъм" при Колеж по туризъм към Икономически университет – Варна, по научна област 3.Социални, стопански и правни науки, ПН 3.9 Туризъм, научна специалност "Икономика и управление /Туризъм/, Хотелиерство и индустрия на свободното време".

3. Кандидат по конкурса

Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Снежинка Недялкова Кадиева - Панчева, преподавател в катедра "Туризъм" при Колеж по туризъм към Икономически университет - Варна.

4. Персонална характеристика на кандидата

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева е родена в град Провадия. Тя получава средно образование в Първа езикова гимназия „Христо Кабакчиев“ - Варна с владеене на немски език, а магистърската степен - в Икономически университет – Варна /1976-81 г./ по специалност "Икономика и организация на туризма". През периода 2011-2014 г. се

обучава на самостоятелна подготовка по докторска програма „Икономика и управление /Туризм/“ към катедра ИОТ при ИУ – Варна. След успешна защита на дисертационния си труд на тема: „Възможности за повишаване качеството на продукта на семейното хотелиерство (по примера на семейното хотелиерство в община Варна)“, Снежинка Кадиева придобива ОНС "доктор" по ПН 3.9 Туризм, научна специалност "Икономика и управление /Туризм/“, което е удостоверено с Диплома № 40 от 26.05.2014 г.

Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ има дългогодишен преподавателски опит /26 години/, натрупан в Колеж по туризм – Варна към ИУ – Варна, като от 03.12.1999 г. заема академичната длъжност "главен асистент". Гл. ас. д-р Сн. Кадиева активно участва в управлението на Колежа, а именно: член е на Съвета на Колежа по туризм от 1994 г.; ръководител на катедра "Туризм" /2003-2007 г./; зам.-директор на Колежа по туризм /2007-2014 г./; зам.-ръководител на катедра "Туризм" /от 2014 г. до момента/.

Преди преподавателската си дейност в Колежа по туризм, гл. ас. д-р Кадиева е придобила богат практически опит в областта на туризма и хотелиерството /1981-1991 г./, като: старши администратор; специалист в отдел Хотели на ТК "Златни пясъци"; ръководител на отдел Хотели, "Св. Константин и Елена"; управител Хотели, ВК "Ривиера". Това безспорно добавя стойност при нейното изграждане и развитие като преподавател и изследовател. Логичен резултат е получената Юбилейна грамота от кмета на община Варна за принос в развитието на туризма в региона и утвърждаването на КК „Златни пясъци“ като водещ туристически курорт и по случай 60-годишнината на комплекса. Кандидатът по конкурса активно участва в реализирането на четири научно-приложни национални и международни проекти, като по линия на пилотния проект “Семейното хотелиерство” в рамките на европейската програма “Леонардо да Винчи” е провела специализация в Австрия и Германия. Наред с това, гл. ас. д-р Кадиева участва в различни обучения и специализации у нас и в чужбина, основани на образователни проекти по европейски програми.

Сн. Кадиева е индивидуален член на Варненска туристическа камара /от 1992 г./, а от 2011 г. е член на Контролния ѝ съвет. Владее отлично немски език и много добре - английски и руски.

В обобщение, налице е кандидат за академичната длъжност "доцент" с богат преподавателски, изследователски и практически опит в сферата на туризма, отговарящ на изискванията на чл. 62, ал.1 и 2 от ПУРПНСЗАД на Икономически университет – Варна.

5. Количествена и съдържателна характеристика на представените научните трудове след последната процедура

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Снежинка Кадиева е представила **29 научни труда**, в т. ч. 3 монографии, 6 научни статии, 11 научни доклада, 9 учебници, с общ обем от **1560 страници**. От тези 29 труда **17 /или 59%/ са самостоятелни**, а именно: 1 монография, 5 научни статии, 7 научни доклада и 4 учебни пособия. От рецензираните трудове има **4 публикации в чужбина** – 1 колективна монография, 2 научни статии и 1 научен доклад. По-ясно обемът и структурата на научните трудове на кандидата се виждат от табл. 1. Положителна констатация е, че всички трудове са публикувани.

Таблица 1

Рекапитулация на научните трудове

на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева

Видове научни публикации	Самостоятелни		В съавторство		Общо	
	бр.	стр.	бр.	стр.	бр.	стр.
1. Монографии	1	170	2	48	3	218
2. Студии	-	-	-	-	-	-
3. Научни статии	5	53	1	4	6	57
4. Научни доклади	7	61	4	16	11	77
5. Учебници и учебни помагала	4	909	5	299	9	1208
Общо	17	1193	12	367	29	1560

Общият обем от 1 560 с., по видове публикации, е разпределен по следния начин: монографии /218/, статии- 57; научни доклади - 77; учебници и учебни помагала - 1 208.

Видно е, че в структурно отношение преобладават учебниците и учебните помагала – 77.4% от обема, което е в съответствие с вида на конкурса – придобиване на академична длъжност в образователна институция. Положителна констатация е, че преобладава броят на научните публикации – монографии, научни статии и научни доклади - 20, т.е. 69% от общия брой публикации по конкурса. Това идентифицира гл. ас. д-р Кадиева като сериозен и активен научен изследовател.

От представените научни публикации най-значима е самостоятелната монография "Ролята на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване удовлетвореността на клиентите /по примера на висококатегорийни хотели в община Варна/", с обем от 170 с. Тя представя кандидата в силна светлина. Разискваната в монографията проблематика е безспорно актуална и с нарастващо значение в съвременното хотелиерство и представлява първи опит в българската специализирана литература да се изследва теоретично и емпирично ролята на допълнителните услуги за повишаване удовлетвореността на клиентите в хотелиерството. Авторът задълбочено изследва темата, демонстрира умения за умело боравене с научни понятия, стремеж към критичен анализ на научни съждения и придържане към научен стил на изложението. Въз основа на резултатите от направеното емпирично проучване във висококатегорийни хотели в курортните комплекси „Златни пясъци“ и „Св. Св. Константин и Елена“ са очертани разнообразни възможности относно оптимизиране на предлагането на допълнителни услуги в хотелиерството в община Варна с цел повишаване удовлетвореността на клиентите. Представеният монографичен труд отговаря напълно на изискванията на чл. 71 (2) от ПУРПНСЗАД в Икономически университет – Варна. Издаден е в специализирано и престижно научно издателство - Библиотека "Ц. Калянджиев" към ИУ - Варна и е рецензиран от четирима професори – доказани специалисти в туристическата и търговската наука. Другите две монографии са в съавторство, като по-съществено е личното участие /34 с. от общо 127 с./ на гл. ас. д-р Кадиева в монографията, посветена на съвременните форми за развитие на хотелиерския бизнес, която е на руски език и е издадена в чужбина - Дагестан.

Представените научни статии са 6 на брой с обем от 57 страници. От тях 5 са публикувани в реферирани и индексирани издания, което е в съответствие с чл. 71 (4), т.2 от Правилата на ИУ. Две от статиите са публикувани в чужди издателства: в *European Journal of Service Management*, Poland, University of Szczecin и Serbia, Blace: *BizInfo Journal*

of economics, management and informatics. Изискуемият минимален брой научни статии, съгласно чл. 71 (4), т.1 от Правилата на ИУ - Варна за заемане на академичната длъжност "доцент" е 8. Съобразно приетия в университета Стандарт за приравнени публикации във връзка с изпълнението на изискванията по чл. 42 (6), чл. 53а, т. 2, чл. 62, т. 4 и чл. 77, т. 4 от ПУРПНСЗАД приравняваме /според т. 2 и т. 1 от Стандарта/ на 2 научни статии самостоятелната глава на автора в колективната монография на тема: "Конкурентоспособност на туристическата дестинация", вследствие на което се достига необходимият минимален брой. Две от публикациите са с импакт фактор и 5 са включени в системи за индексирание, реферирание и оценяване, което е атестат за качеството на публикационната дейност на гл. ас. д-р Сн. Кадиева.

Представените за рецензиране научни доклади са 11 на брой и с обем от 77 с., с което надхвърлят изискуемия минимум от 3, съобразно чл. 71 (4) от Правилата. Един от тях е на английски език и е публикуван в Хърватия.

Научните статии и доклади на кандидата са насочени в следните области, свързани с икономиката, организацията и управлението на туризма:

Първо, *по проблемите на хотелиерския бизнес и мениджмънт* - на това са посветени 4 публикации – 2 научни статии /№4 и 5 от общата номерация/ и 2 научни доклада /№14 и 15/;

Второ, *по проблемите на хотелиерския продукт и хотелиерското обслужване* - 1 статия /№8/ и 3 доклада /№11; 16 и 17/.

Трето, *по проблемите на някои специализирани видове туризъм* – тук попадат 2 статии /№6 и 7/ и 3 доклада /№12; 19 и 20/.

Четвърто, *по проблемите на индустрията на свободното време, засегнати в 1 научна статия /№9/ и 3 научни доклада /№10; 13 и 18/.*

Съгласно представена от кандидата справка, са идентифицирани 8 достоверни цитирания на нейни трудове в национални разработки, при изискуем минимум 3 според чл. 71 (4) от Правилата.

Гл.ас д-р Кадиева отговаря и на изискванията на ПУРПНСЗАД по отношение на участие в научноизследователски проекти, като представената справка показва 4 участия.

Обобщено научната продукция по обем е достатъчна и е подходяща по структура и качество за заемане на академичната длъжност "доцент" по научната специалност "Икономика и управление /Туризм/".

6. Количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската работа

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева е на преподавателска дейност от 1991 г. в Колеж по туризъм към ИУ - Варна. Ежегодно има необходимата учебна заетост, дори я надхвърля, което е видно от приложената към документите справка от Университета. През годините на преподавателската ѝ дейност гл. ас. д-р Кадиева е водила семинарни занятия или лекции по широк кръг учебни дисциплини. Тя изнася ежегодно лекции по дисциплините: „Технология на обслужването в хотела“, „Индустрия на свободното време“, „Грижа за клиента“ и „Маркетинг и мениджмънт на събитията“. Написала е 9 учебника с общ обем 1208 с., като 4от тях са самостоятелни, а останалите - в съавторство. Качеството на учебниците е на много добро равнище и някои от тях се ползват при обучението и в други образователни институции.

Гл. ас. д-р Кадиева активно работи със студенти като: научен ръководител на студентски проекти, някои от които са отличавани с призови места на прегледа на студентската научна дейност; организатор и член на жури на прегледа на студентската научна дейност в направление „Туризм“; академичен наставник по проект „Студентски практики“, организатор и лектор в четири летни практикуми в България и други.

Гл. ас. д-р Кадиева изнася лекции и в други образователни институции: Българо-американски бизнес колеж "ИКОМ ИНТЕЛЕКТ" /2000-2009 г./; Държавен университет на народното стопанство - в гр. Махачкала, Дагестан по покана на ректора /2015 г./; Университет Щченин, Полша по програма "Еразъм" /2016 г./. Това е индикация за нейния авторитет и разпознаваемост.

Провела е специализация в университета Борнмут /Великобритания/, в катедра „Маркетинг на свободното време“, след което става един от основните създатели на учебния план на специалност „Мениджмънт на свободното време“.

В обобщение, учебно-преподавателската дейност на кандидата е в пълно съответствие с изискванията на чл. 62, т.2. във връзка с чл. 71 (4) от ПУРПНСЗД в Икономически университет – Варна.

7. Идентифициране на приносите в научноизследователската работа

Научните постижения и приноси на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева, съдържащи се в нейните публикации, според мен, са главно следните:

Първо, *обогаляване на съществуващите знания чрез теоретични обобщения и критичен анализ.* Тези обобщения, преценки, анализи и усъвършенствания са главно в самостоятелната монография, някои статии и учебници на кандидата, като са свързани с определения, класификации и систематизации по въпросите на: *дъпълнителните услуги в хотелиерството; индустрията на свободното време; хотелиерското обслужване; репутационния мениджмънт и грижата за клиента /научен принос/.*

Второ, *допълване и обогатяване на съществуващата методология.* Разработена е методика за анализ на клиентската удовлетвореност при потребление на допълнителни услуги в хотелиерството /научен принос/.

Трето, *направено е емпирично тестване на теоретични модели, вследствие на което са получени и дискутирани резултати от практико-приложен характер.* Това показва умението на кандидата да прилага научните постижения в практиката. Анализът и обобщенията по фактически материали се отнасят главно за: *допълнителните услуги в хотелиерството; структурата и съвременното развитие на хотелиерския бизнес; специализираните форми на туризма в конкретни туристически дестинации /научно-приложен принос/.*

Четвърто, *усъвършенстване на икономическата и управленската политика и практика на хотелиерските предприятия,* чрез направените обосновани предложения в тази посока, въз основа на проведените емпирични изследвания /научно-приложен принос/.

Пето, *усъвършенстване обучението на студентите,* посредством много доброто научно равнище на разработените 9 учебника.

Научните приноси на кандидата са главно за обогатяване на съществуващите знания, за допълване и адаптиране на икономически модели, за усъвършенстване на управленската политика и практика в областта на туризма, предимно в хотелиерството.

8. Критични бележки и препоръки

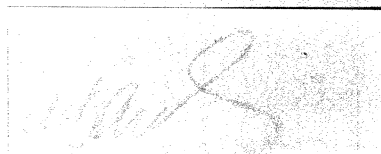
Препоръката ми към гл. ас. д-р Снежинка Кадиева е да активизира участието си в научни форуми в чужбина с цел популяризиране на изследванията си. Считаю, че това е напълно по нейните възможности, имайки предвид отличната ѝ чуждоезикова подготовка и богатата професионална биография.

9. Заключение

Гл. ас. д-р Снежинка Кадиева участва в конкурса за академичната длъжност "доцент" с голям обем качествени научни трудове. В научните си изследвания тя демонстрира задълбоченост, иновативност и аналитично мислене, и в тях присъстват научни и научно-приложни приноси. Наред с това, Сн. Кадиева има дългогодишен опит в научно-преподавателската дейност, доктор по научната специалност "Икономика и управление /Туризм/" е от 2014 г. Кандидатурата ѝ напълно отговаря на изискванията за заемане на исканата академична длъжност, заложен в ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му, както и в Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ- Варна. Посоченото ми дава основание с пълна убеденост да предложа на членовете на научното жури на гл. ас. д-р Снежинка Кадиева да бъде присъдена академичната длъжност "ДОЦЕНТ" по ПН 3.9 Туризм, научна специалност "Икономика и управление /Туризм/, Хотелиерство и индустрия на свободното време", за което аз ще гласувам с "ДА".

01.09.2017 г.

Рецензент:

/Проф. д-р Марияна Божинова/

РЕЦЕНЗИЯ

Вх. № 7820-596/29.08.2017г.

за заемане на академичната длъжност "доцент" по конкурс, обявен от Икономически университет - Варна

1. Изготвил рецензията: проф. д-р Тания Дъбева, катедра ИОТ, Икономически университет - Варна, научна област 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност "Икономика и управление /Туризъм/";

Основание за изготвяне на рецензията: Заповед на Ректора на ИУ- Варна, № РД 06-1852/05.07.2017 г. и Решение на заседание на Научното жури от 20.07.2017 г.;

2. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра "Туризъм", Колеж по туризъм към Икономически университет - Варна, съответно научна област 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9 Туризъм, научна специалност "Икономика и управление/Туризъм/, Хотелиерство и индустрия на свободното време";

Конкурсът е обявен, съобразно изискванията, в "Държавен вестник", бр.40/19.05.2017 г.

3. Кандидат по конкурса

Единствен кандидат по обявения конкурс е гл.ас. д-р Снежинка Недялкова Кадиева - Панчева, преподавател в катедра "Туризъм", Колеж по туризъм, ИУ- Варна.

4. Персонална характеристика на кандидата

Гл.ас.д-р Снежинка Кадиева е родена в град Провадия. Средното си образование получава в престижната Първа езикова гимназия с владеене на немски език, а магистърската степен - в ИУ- Варна /1976-81/, специалност "Икономика и организация на туризма". След обучение в докторантура на самостоятелна подготовка към докторска програма на катедра ИОТ за периода 2011-2014 придобива ОНС "доктор" по ПН 3.9. Туризъм, научна специалност "Икономика и управление"/Туризъм/. Защищава дисертационен труд на тема: Възможности за повишаване качеството на продукта на

семејното хотелиерство (по примера на семејното хотелиерство в община Варна), което е удостоверено със съответната Диплома № 40 от 26 май 2014г.

От 1991 година /26 години/ гл.ас.д-р Кадиева е преподавател в Колеж по туризъм, понастоящем част от структурата на ИУ- Варна. От 03.12.1999 заема академичната длъжност "главен асистент". През дългогодишния си стаж, д-р Кадиева активно участва в управлението на образователната институция, в утвърждаването и повишаването на националното ѝ реноме. Член е на Съвета на КТ от 1994, последователно ръководител на катедра "Туризъм" /2003-2007 г./; зам. директор на КТ /2007-2014 г./; зам. ръководител на катедра "Туризъм" /от 2014 до настоящия момент/.

Успешната академична кариера на гл. ас. д-р Кадиева в КТ се дължи и на богатия ѝ практически опит в областта на туризма и хотелиерството- от 1981 до 1991 тя последователно заема длъжностите "старши администратор"; "специалист в отдел Хотели на ТК"Златни пясъци"; ръководител на отдел Хотели, "Св. Константин и Елена"; управител Хотели, ВК "Ривиера". Д-р Кадиева продължава да поддържа активни взаимоотношения с колегите от туристическата практика, което подпомага както преподавателската ѝ дейност и студентските практики, така и научните ѝ проучвания. Атестат за професионалните достижения на кандидата е получената Юбилейна грамота от кмета на община Варна за принос в развитието на туризма в региона и утвърждаването на К.К. Златни пясъци като водещ туристически курорт и по случай 60 годишнина на комплекса. Също така активно е участието на гл. ас. д-р Кадиева в разнообразни научно-приложни национални и международни проекти : Проект № НП-119, 2014 «Изследване на възможности за организиране и провеждане на специални събития в община Варна – спортни прояви за аматьори и любители»; Проект № НП- 69 по договор с ИУ Варна - НИР – 56/05.06.2012 на тема «Конкурентоспособност на туристическата дестинация» ;Проект № НП-51 по договор НИР – 47/07.07.2011 на тема „Изследване на качеството в семејното хотелиерство в община Варна; Специализация в Австрия и Германия по линия на пилотния проект “Семејното хотелиерство” в рамките на европейската програма “Леонардо да Винчи”. Част от проектите се финализират с публикуване на разработки, които се популяризират пред широка аудитория.

Гл.ас. д-р Кадиева непрекъснато повишава своята квалификация като преподавател и експерт чрез участие в различни обучения и специализации у нас и в чужбина на базата на

образователни проекти по европейски програми -1999 г. специализиран курс "Операционен мениджмънт в туризма" на университета "Оксфорд Брукс"- финансиран от Британски ноу-хау фонд, в рамките на проекта "Управление на туризма в България"; 1998г.- специализиран курс на тема "Организиране на краткосрочни курсове и консултантска дейност за туристическата индустрия" на университета "Оксфорд Брукс"- финансиран от Британски ноу - хау фонд, в рамките на проекта "Управление на туризма в България"; 1996г. специализиран курс на тема "Грижата за клиента" на университета "Манчестер Метрополитън" – финансиран от Британски ноу-хау фонд, в рамките на проекта "Управление на туризма в България"; 1996г. – Борнмутски университет, Департамент по туризъм – гр. Борнмут, Великобритания - тема на проучване: учебни планове, програми и методи на обучение в специалността "Маркетинг на свободното време" и запознаване с различни обекти от индустрията на свободното време в района на Южна Англия; 1993г. – специализация в рамките на програма "Темпус" в Балсарския университет в гр. Палма де Майорка – Испания по проблемите на туристическата политика и управлението на качеството в туризма.

Кандидатката владее на високо ниво немски език и на добро-английски и руски.

Професионалната и трудова биография на гл.ас. д-р Сн. Кадиева доказват нейния богат опит и активна ангажираност както в дейността на Колежа по туризъм към ИУ- Варна, така и в туристическата практика, както и съответствие с изискванията на чл. 62, ал.1 и 2 от ПУРПНСЗД на ИУ;

5. Характеристика на научните трудове по конкурса

Научните интереси на гл.ас.д-р Кадиева са в следните области на туризмологията: Хотелиерство, Хотелиерско обслужване, , Индустрия на свободното време, Маркетинг и мениджмънт на събитията, Управление на взаимоотношенията с клиентите, Грижа за клиента. За 26-те си години трудов стаж в КТ към ИУ, гл. ас. Кадиева е издала 36 публикации от разнообразен характер. В конкурса за доцент, тя участва със следните трудове:

ОБОБЩЕНА ТАБЛИЦА НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ

№	Вид на научните публикации	Самостоятелна	В съавторство	Общо
---	----------------------------	---------------	---------------	------

		Броя	Стр.	Броя	Стр.	Броя	Стр.
1.	Монографии	1	170	2	48	3	218
2.	Студии	-	-	-	-	-	-
3.	Научни статии	5	62	1	4	6	66
4.	Научни доклади	7	61	4	16	11	77
5.	Учебници и учебни помагала	4	909	5	299	9	1208
6.	Други публикации	-	-	-	-	-	-
	Общо:	19	1210	15	450	29	1 569

Общият брой на представените публикации е 29, съответно обемът е 1 569 с., разпределени както следва: монографии /218/, статии- 66; научни доклади - 77; учебници и учебни помагала - 1 208. В структурно отношение преобладават учебниците и учебните помагала, което е в съответствие със статута и образователното направление на Колежа по туризъм. Същевременно голяма част от авторските учебници се публикуват за първи път в съответните образователни институции и имат монографичен характер. Атестат за това е получената през 2006 годишна награда за 2005г. в категория „най-добра книга по маркетинг за книгата „Маркетинг на свободното време и туризма“ на Българската асоциация по маркетинг /в съавторство с доц. д-р Г. Рафаилова/.

От така представените трудове, внимание заслужава хабилитационния труд на гл.ас. Кадиева- монографията "Ролята на допълнителните услуги в хотелиерството за повишаване удовлетвореността на клиентите /по примера на високотегорийни хотели в община Варна/", с обем от 170 с. Тя е резултат от дългогодишния научен интерес на кандидатката по отношение на разнообразните аспекти на хотелиерския мениджмънт, респективно управление на качеството на хотелиерския продукт. Монографичният труд отговаря напълно на изискванията на чл. 86, ал. 2 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет - Варна, защото:

- е издаден в специализирано и престижно научно издателство - библиотека "Ц. Калянджиев" към ИУ;

- обсъден е и е взето решение за публикуване на катедрен съвет в разширен състав на катедра Туризм към КТ, преди обявяването на конкурса за нуждите на първичното звено;

- рецензиран е от две компетентни хабилитирани лица;

- посветен е на значима и актуална научно-приложна проблематика, съвсем оскъдно и фрагментарно разработена в националната туризмология. В монографията е представена научната парадигма на изследванията и понятията, свързани с услугите в хотелиерството, респективно допълнителните услуги, тяхната класификация, регламентиране, съответно роля и значение за повишаване на удовлетвореността на туристите. Представени са тесните взаимовръзки на разглежданите понятия с категорията "качество на хотелиерския продукт" и със съвременните изменения в хотелиерското търсене и предлагане. С цел приложение на авторовите идеи се предлага вариант за оптимизиране на предлагането на допълнителни услуги и в тази връзка повишаване на клиентската удовлетвореност в конкретен сегмент от хотелиерската практика - висококатегорийни хотели на община Варна. Вариантът се базира както на изведените теоретични постановки, така на подходящо емпирично проучване и е практически приложим. Трудът е написан на добро научно ниво и при тази си съдържателна характеристика няма аналог в българската специализирана литература.

Останалите две монографии, представени от кандидата третираат теоретико-приложни аспекти на туризма. Тези публикации са в съавторство, като втората е на руски език и е издадена в Дагестан.

Представените научни статии са 6 на брой с обем от 66 страници. От тях 5 са публикувани в реферирани и индексирани издания, което е в съответствие с чл. 71, ал.4, т.2 от Правилата на ИУ. Две от статиите са публикувани в чужди издателства: в *European Journal of Service Management, Poland, University of Szczecin* и *Serbia, Blace: BizInfo Journal of economics, management and informatics*. Представените за рецензиране статии не достигат изискуемия минимален брой от 8 /чл. 71, ал.4, т.1 от Правилата на ИУ за заемане на академичната длъжност "доцент". В тази връзка съобразно тълкуването на приетия в

ИУ СТАНДАРТ за приравнени публикации във връзка с изпълнението на изискванията по чл. 42, ал. 6, чл. 53а, т. 2, чл. 62, т. 4 и чл. 77, т. 4 от ПУРПНСЗАД бихме могли да приравним публикация №2 /самостоятелна част от монография/ на две статии, с което да се достигне необходимия брой. При тази ситуация таблицата с общите публикации претърпява корекция като броят на статиите става 8 /респективно 80 с./, а броят на монографиите 2 /респективно 208 с./. Считам, че подобно приравняване е уместно както по отношение на тематиката на публикациите, така и във връзка с тяхната структура.

Представените за рецензиране научни доклади надхвърлят изискуемия минимум по чл. 86, ал. 4 от цитираните Правила. Те са 11 на брой /77 с./, от тях само 4 в съавторство, останалите са самостоятелни като 1 е на английски език. Всички те са публикувани в реномирани издателства, респективно са изнесени пред авторитетни национални и с международно участие научни форуми. Представените декларации за съавторското участие са коректни. Научните статии и доклади третираат разнообразна тематика, свързана със структурата, управлението и развитието на хотелиерството и неговите сектори; качеството, услугите и технологията на обслужване в посочената основна туристическа дейност; някои съвременни видове и форми на туризма и др.

Трудовете по така обявения конкурс са налични, рецензирани, издадени в престижни издателства и като брой и структура, след посоченото приравняване, отговарят на формалните изисквания, а като съдържателна характеристика са солиден аргумент за заемане на академичната длъжност "доцент" по 3.9. Туризм. За качеството на публикационната дейност на кандидата говори и приложената справка за 2 публикации с импакт фактор и 5 - включени в системи за индексирание, рефериране и оценяване.

Гл.ас д-р Кадиева, както бе посочено в персоналната характеристика е участвала в 4 научни и научно-приложни проекта , с което отговаря на изискванията на чл. 86, ал.6 от ПУРПНСЗАД.

6. Оценка на учебно-преподавателската работа на кандидата

От 1991 година до настоящия момент, гл. ас.д-р Кадиева преминава през академичните длъжности "асистент", "ст. асистент" и "гл. асистент" като води лекции и семинарни

занятия по разнообразни учебни дисциплини, основно пред студентите от Колеж по туризъм към ИУ, редовно и задочно обучение.

За периода 1991-2017 е водила семинарни занятия или е титulyар на следните дисциплини: Хотелиерство“;

- › „Технология на обслужването в хотела“ - титulyар на дисциплината ;
- › „Индустрия на свободното време“ - титulyар на дисциплината;
- › „Въведение в туризма“;
- › „Грижа за клиента“ - титulyар на дисциплината, съвместно с доц. д-р Г. Рафаилова;

› „Маркетинг и мениджмънт на събитията“ - титulyар на дисциплината, съвместно с доц.д-р Г. Рафаилова.

За хорариума на часовете и годишната натовареност на кандидата са представени съответните справки, които показват надхвърляне на нормативната заетост. Същевременно става ясно, че конкурсът е подсигурен с необходимия хорариум.

Гл. ас. д-р Кадиева извършва методическо ръководство на разнообразни направления в практическата подготовка на студентите от КТ. Тя води учебната практика в хотели и центрове на свободното време /автор на методическите указания за провеждането на практиките и дневниците за практика на студентите/. Академичен наставник е по проект „Студентски практики“, организира студенти в екипи за научно-изследователска дейност по университетски и приложни проекти. Поради взаимовръзките си с туристическата практика често осъществява изнесени занятия в хотелиерски и други обекти.

Гл. ас.д-р Кадиева преподава и в други образователни институции, което е атестат за нейните професионални качества. През периода 2000- 2009 е консултант и преподавател в Българо-американски бизнес колеж “ИКОМ ИНТЕЛЕКТ” по дисциплините “Обслужване на клиентите” в американската програма (на англ. език), “Въведение в туризма”, “Пътнически агенции и пътнически транспорт в туризма” и „Хотелиерство”- в българската програма.

От 2011 до 2014г. гл.ас. Кадиева е научен ръководител, организатор и лектор в четири летни практикуми в България, по туризъм, спа-туризъм, туристическа анимация и хотелиерско обслужване на студенти от университетите ДГИНХ и РГУТИС от гр. Махачкала, Реп. Дагестан, съгласно договор между университетите ДГИНХ и РГУТИС

от гр. Махачкала, Реп. Дагестан и Икономически университет - Варна. Тя е един от съставителите на първия учебен план и първа специалност „Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството“ в ДГИНХ /държавен университет на народното стопанство/ в гр. Махачкала, Реп. Дагестан. През 2015г. представя цикъл от лекции на руски език пред студенти от трети курс, специалност „Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството“ в ДГИНХ /държавен университет на народното стопанство/ в гр. Махачкала, по покана на ректора.

През 2016 е осъществила преподавателска мобилност по програма "Еразъм" в Университет Щченин, Полша, катедра "Международен туризъм".

През учебната 2016-2017 води семинарни занятия на руски език по дисциплините "Хотелиерство", "Ресторантьорство" и "Технология на обслужване в туризма" пред студентите от специалност "Международный туризм" към катедра ИОТ на ИУ.

Преподавателската дейност на гл.ас. д-р С. Кадиева е богата и разнообразна. За дисциплините, на които е титуляр, тя изготвя и непрекъснато усъвършенства учебните програми. Тя е инициатор и един от основните създатели на учебния план на специалност „Мениджмънт на свободното време“, след специализация в това направление във Великобритания, в университета Борнмут в катедра „Маркетинг на свободното време“.

Гл.ас.д-р Кадиева подсигурява разработените и водени от нея лекционни курсове с актуални учебници и помагала. За конкурса тя представя 9 учебника с общ обем 1 208 с. като пет учебника са самостоятелни, а останалите са в съавторство. Седем от представените учебници са издадени в университетското издателство "Наука и икономика". Учебниците са написани на много добро ниво и са популярни и търсени и в другите образователни институции в областта на туризма.

Посочената информация утвърждава гл.ас.д-р Кадиева като дългогодишен, уважаван преподавател не само в КТ и ИУ, но и в редица други сродни институции. Приложените документи доказват съответствие на учебно-преподавателската дейност с изискванията по чл.62, т.2. във връзка с чл. 71, ал.4 от цитираните Правила.

7. Идентифициране на приносите в научноизследователската дейност

Гл. ас. д-р Кадиева е дългогодишен преподавател и изследовател с фокусирани научни интереси. Систематизирано, бихме открили в представените по конкурса публикации следните научни и научно-приложни приноси:

1. Научни приноси:

- по отношение дефиниране на услугите и допълнителните услуги в хотелиерството; тяхната класификация и специфика; моделиране; взаимовръзки с хотелиерския продукт и степента на удовлетвореност на туристическата клиентела /публ. №1; 8;11/;

- по отношение доразвиване на теорията по някои управленски аспекти на хотелиерството, свързани с репутационния мениджмънт и грижата за клиента /публ. №4; 22 /;

- по отношение на обогатяване на теорията, свързана с индустрията на свободното време чрез задълбочено дефиниране на понятията, роля и значение в съвременния етап, взаимовръзки в социалната система и системата на туризма /публ.№ 9;13; 23; 28/;

- по отношение на същността, качеството и структурата на хотелиерското обслужване /публ № 17; 21/.

2. Научно-приложни приноси:

- разработване на методика за анализ на клиентската удовлетвореност при потребяване на допълнителни услуги в хотелиерството с вариант за оптимизиране на предлагането при висококатегорийни хотели в община Варна /публ.№1/;

- анализ на структурата и съвременното развитие на хотелиерството, негови подсектори и компоненти, както и специализирани продукти в международен и национален план /публ. № 3; 5; 14; 16/;

- изследване на някои съвременни видове и форми на туризма в конкретни туристически дестинации /публ. № 6; 7; 10; 12/.

Представените публикации са написани на много добро стилово и лингвистично ниво, използвана е подходяща научна терминология от научната школа на катедра ИОТ. Относно популярността на включените в конкурса трудове, кандидатът представя справка за 7 достоверни цитирания в национални разработки, с което са изпълнени изискванията по чл. 71, ал. 2,3 и 4 от Правилника.

8. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, бих препоръчала на гл.ас. д-р Кадиева да увеличи популяризирането на изследванията си.

9. Заключение

Познавам гл.ас.д-р Кадиева от повече от 30 години. Наред с посочените характеристики и достижения, бих искала да посоча, че тя е уважавана от колеги и студенти заради своята отговорност, инициативност и принципност. До голяма степен, гл.ас. Кадиева стабилизира и доразвива взимовръзките на КТ с институциите и организациите от туристическата практика.

На базата на направените оценки в настоящата рецензия на достиженията, публикациите и дейностите на единствения кандидат по обявения конкурс - гл.ас. д-р Снежинка Кадиева считам, че те съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност "доцент", заложи в ЗРАСРБ, неговия Правилник, както и в Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в ИУ- Варна. Ето защо твърдо изразявам положително мнение относно присъждането на научната длъжност "доцент" по ПН 3.9 Туризм, научна специалност "Икономика и управление/Туризм/, Хотелерство и индустрия на свободното време" на гл.ас.д-р Снежинка Недялкова Кадиева- Панчева и апелирам и към останалите членове на журито да подкрепят това становище.

25.08.2017 г.

Изготвил рецензията

/Проф. д-р Тания Дъсва/